

עין משפט גזר מצוה

יד א ב מיי פ"א מהל' יו"ט הלכה טו סגמ לאון פה טו"ע א"ח סימן תפאז סעיף ב:
בז ג ד מיי פ"ב מהל' שבת הלכה ג סגמ לאון פה טו"ע א"ח סימן שסו סעיף א:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והאי תנא וכו' שהוחמו בשבת אסור בהוצאה ה' שהוחמו:

מוסף רש"י

לא יחם אדם חמין לרובלו. לרמן רבלי, חולק נפש המיר המכור ולא להעביר אור בשביל חמלה (ביצה כא.)

תום' ישנים

(א) הא דלא מייתי בעברי ושהה מהכא דלסור דלאמי הטמאה וז"ל המכיר:
(ב) ואם תאמר ולימא דמתיא קודם גזירה וי"ל דמתמאה אחר גזירה דגזירה קדמית גזירה היתה:
(ג) ומהר"ם מפרש דמתיא שהוחמו מע"ש היינו שנתמלקו מעל האור מע"ש ושהוחמו בשבת היינו נמי שהוחמו מע"ש כל זמן א"ך מתמתימה והולגין גם בשבת דומיא דלמי טבירא ובעטו פלגי רימ וריי וריי ובעטו קרי שהיו חמין כבר ובעטו אלב בנסתלקו מנפ"י אפילו ר"ת מודה דשרי להשתמך ולא לרומן והאי תנא הוא רימ וריי דלמי חמין שמתמתימן והולגין גם בשבת והשתא פריך שפיר הא מעשה דלמי טבירא בקרקע הוי וימישב נמי היאז ד' שמה שפליט דשרי רימ לרמן בקרקע וכן נפקה מתיא דמתיא כרי"ש:

מוסף תוספות

א. אבל ממשע דאדמי טבירא דייקנין שפיר דאסור מבעוד יום, שמי הסילוק הוה מתחממין מבע"י מביתא דמתני' כמתני' שהוחמו בשבת מכלל דלאו בשבת הוחמו. מוס' ה"ל"ש. ג. אייתי. מוס' ה"ל"ש. ו. א"י ה"ק, שומנים בהם מבע"י, ואין מטלטלים אותם משחשבה ולא בביה"ש. ד. היכי הו"א דמבע"י שרי להשתמך בדבר המוסף, הבל ובה"ש אסור, ה"א. מוס' ה"ל"ש. ח. א"כ, אפי' ברבר המוסף הבל טיפין, כדרך שהוא מטמך מבע"י. טש"י. א. דאי ממתני' דאין שומנים בגפת ובובל, הו"א דהני מילי לכתחילה, אבל בביע"ה לא מתירא להבשיל, ואו מלא הייזעולם נמעי"ם מהלשמן בדבר המוסף, אבל ריע"י. א. דאסור להם בביע"ה. ב. שכיזן שאסור להם להבשיל ונהווי בכך. ח' ה"ן. ט. ובמאי. מוס' ה"ל"ש. י. מרחץ שפקטו נקביו מעבר יו"ט. מוס' ה"ל"ש. יא. אלא תנא פניו ידיו ורגליו תנן סתמא כבי"ש. מוס' ה"ל"ש. יב. ובתי, דייק מסיפא. מוס' ה"ל"ש. יג. אם לא ה"י

מוממם לצורך שתיא [אלא]. נפש ריע"י. יד. דראויין דהכא פ"י מוכנין. טש"י. יז. כ"ד צורך רחיצה. ריע"י. יט. גבי ינוקא דאשתפך חמימי. מוס' ה"ל"ש. כ. היכא דאין ראויים לשותיה. מוס' ה"ל"ש. כא. מן התורה. מוס' ה"ל"ש. כב. דאפי' לעשות פחמים ולמוסרין לאורלירין מותר מן התורה. מוס' ה"ל"ש. כג. מדאורייתא. ח' ה"ן. כד. דבעי התם מותר לשנות ואסור לרומן, ומותרין ללאו משום דכתבי' א"ך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו ינשה לכם. רמב"ן. כה. פניו ידיו ורגליו צורך כל נפש, וכן. רמב"ן. כו. משום רפואה היא, לשמור. ח' ה"ן. כז. והכל צריכין לה, משא"כ בהוצאה. ח' ה"ן. כח. לאו דוקא פקקו נקביו מע"ש אלא. מוס' ה"ל"ש. כט. שרי להויע. מוס' ה"ל"ש. ל. משום רחיצה. מוס' ה"ל"ש. לא. (ד)אציג דמערי"ט הוסיק. מוס' ה"ל"ש. לב. דהא מכריע עבדי לי תלמודא. ריע"י. לג. דשרי להוחמו בע"ש, אבל אם הוחמו בשבת לא הוה שרי. מוס' ה"ל"ש. לד. הרומח במי מערה ובחמי טבירא מסתפג באלותי', ודייק בגמ'. ריע"י. לו. אלא ע"כ פולגותא דהני תנאי היינו כשהוחמו מע"ש, אבל בהוחמו בשבת אפי' ליגע באצבע קטנה אסור בהם לדברי הכל. ריע"י. לז. בכלי. מוס' ה"ל"ש. לו. בחמין שהוחמו. מוס' ה"ל"ש. לז. כל מה שהיה אסור אם הוחמו בשבת, ולא ה"י מותר בהוחמו מע"ש אלא מה שה"י מותר אם הוחמו בשבת. מוס' ה"ל"ש. לו. לכל הפחות בחמין. מוס' ה"ל"ש. לז. וא"כ לרי"מ הוא אסור אפי' הוחמו מע"ש. מוס' ה"ל"ש. נא. ברוחץ בגומא. מוס' לקמן קט. ד"ה חמין. נב. ומתי' [ד]שריא בקרקע חמין שהוחמו מע"ש. מוס' ה"ל"ש. נג. במקום מחלוקת דברייתא, ובהכרחי. טש"י. נד. דשריא, דוקא. ר' ה"ל"ש.

למ':

ממעשה שעשו אנשי טבריא ואסרו להם במל"ה הממנה מע"ש
ברבר המוסף הבל. וא"ת מה כריך למילף ממעשה דאנשי טבריא הא ממתי' היא דאין טומנין בדבר המוסף הבל דפרק במה טומנין (לקמן ד' מז: וסו) ומצע"י איירי דמשחשיכה אפי' בדבר שאינו מוסף הבל אסור כדלמרינן בפ"ב (ועל דף ג'.) ואור"י דמתניתין דלקמן איכא לאוקמא צבין השמשות אצל מצעוד יוס ה"א דשרי"א וא"ת והא כלני טומנין צבזיי למר ואין מטלטלין אותן ואי צבין השמשות"ב אין טומנין בהן והא אסור לטלטלן. וי"ל דהוה מוקמינן כר' דלמר (ועל ד' ט:) כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו צבין השמשות וא"ת אי כר' אמר"א אי מצעוד יוס שרי להטמין ציה"ש נמי וי"ל דכל דבר שהוא משום שבות כו"י וי"ל דה"ל צבטמנה החמירו וה"ר שמואל מוורנין מפרש"ה ממעשה אנשי טבריא" צטלה הטמנה"ל דלסור אפי' לאכול דקתני ואסורין צשתיא וה"ר יונה מפרש *צטלה אפי' דקדירה חיתתא והיינו דקאמר צטלה משמע לגמרי מכל דבר: **א"ל**א פניו ידיו ורגליו חמין צ"ט כחמין שהוחמו מע"ש מותרין (התניא: ב) חמין שהוחמו מע"ש למחר רוחץ בהן פניו ידיו ורגליו אבל לא כל גופו אלא פניו ידיו ורגליו אימא סיפא *בי"ט בחמין שהוחמו בי"ט ואסורין בהוצאה ומותרין בשתיא לימא תנן סתמא כבית שמאי דתנן *בית שמאי אומרים לא יחם אדם חמין לרגליו אא"כ ראוין לשתיא וכו"י במתירין א"ר איקא בר חנניא להשתמך בהן כל גופו עסקינן והאי תנא הוא דתניא א"ל לא ישתמך אדם כל גופו בין בחמין ובין בצונון דברי ר"מ ר"ש מתיר ר' יהודה אומר בחמין אסור בצונון מותר אמר רב חסדא מחלוקת בכלי אבל בקרקע דברי הכל מותר והא מעשה דאנשי טבריא בקרקע הוה ואסרי' להו רבנן אלא אי איתמר * הכי איתמר ימחלוקת בקרקע אבל בכלי דברי הכל אסור אמר רבה רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה א"ל רב יוסף * בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר רב תנחום א"ר יוחנן א"ר ינאי אמר * (רב) כל מקום שאתה מוצא שנים חלוקין ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע חוץ * מקולי ממשליות שאף על פי שרבי אליעזר מחמיר ורבי יהושע מיקל ר' עקיבא מכריע אין הלכה כדברי המכריע הלא דרבי עקיבא תלמיד הוא ועוד הא הדר

ראויין לשתיה. נראה לרי"י * דווקא שמתמם אותם לצורך שתיא אצל"י לצורך רחיצה אע"י דלראוין לשתיה אסרי צ"ש * דהא לית להו מתוך"י (צ"ע ד' י. וסו) וצפ"צ דצ"ה (ד' כ"א: וסו) אסרי צ"ש מדורה להתמם כנגדה ואע"י דלחיה היא לצשל ולחפות"ו ועוד אומר ר"י דמהכא נמי ש' לקדק דאי שרו צ"ש לצורך רחיצה משום דלאוין לשתיה א"כ לא אמר' ממתי' אפי' כצ"ש דקתני"ו ואסורין בהוצאה ומותרין צשתיא ומדקתני ומותרין צשתיא מכלל דלאוין לשתיה ואפ"ה קתני דאסורין בהוצאה אלא ודאי"ל לא שרו צ"ש אלא כשעושה לצורך שתיא ונראה לרי"י דיכול לתמם אפי' ציומר מנדי שתיא"ל כדלמר דפרק הדר (עימוזין ד' סת.) * נשייליה לאימיה אי צריכה נתיימו אגב אימיה ודוקא צבדי שעוור לרגליו אצל לצורך כל גופו לא ודאי וסו

וב"ה בתירין. שיעור דוקא לרגליו אצל לצורך כל גופו"ל וכן משמע בצולה ששמעין דממתינן צחמין שהוחמו צ"ט כחמין שהוחמו צשבת וגזרו על הזיעה צ"ט כמו צשבת כדלמר צצ"ה בהמציא (צ. ולקמן דף מ. וסו) א"כ משמע שאסור לעשות הצערה"כ משום רחיצה שאם לא כן לא היו גוזרים על הזיעה ומימה דמ"ש הצערה דרחיצה מהצערה דזיעה דשרי מדאורייתא כדמוכח התם"ב ואומר ר"י צשם ריע"א דרחיצה אינה אלא לתענוג ואסורה"ב כמו מוגמר דלסור צפ"ק דכמוצות (ד' ז. וסו) משום דאין שוה לכל נפש וכן משמע צירושלמי דהיינו טעמא דרחיצה"ב אצל"ב זיעה שוה היא לכל נפש דאינה תענוג אלא"ב לצריאות"ב והא דתניא לקמן (ד' מ.) מרחץ שפקקו נקביו מע"ש למחר נכנס ומויע"ב ה"ה אפי' הוחם צו ציוס"ב אלא"ב נקט מעי"ט דלפ"ה דוקא מויע אצל רוחץ"א לא:

בין בחמין בין בצונון. נראה לרי"י דהיינו אפי' חמין שהוחמו מע"ש דהא אסור אפי' צונון ומסתמא דבהן חמין אסיר ר' יהודה"ב ועוד דמסתמא לא מיירי דצעדי אסורה והאי תנא הוא דקאמר היינו ר"ש"ש ועוד אומר ר"י דיש להוכיח דצחמין שהוחמו מע"ש פליגי דלמר דפרק צח"ס (לקמן ד' קמו. וסו)"^ל מנה חמני טבירא חמין אף מי מערה חמין הרוחץ דיעבד אין לכתחילה לא מכלל דלהשתמך אפי' לכתחילה מני ר"ש היא דתניא לא ישתמך כו' ואי צשהוחמו צשבת פליגי אצל מערב צשבת שרי ר' יהודה אמאי צריך לאוקמה כר"ש לוקמה כר' יהודה וצהוחמו מע"ש

דח' דומיא דחמי טבירא קתני"ו: **והא מעשה דאנשי טבריא בקרקע הוה ואסרי' להו.** הקשה ה"ר אליעזר ממי"ץ מאי פריך התם הוחמו צשבת דקתני כחמין שהוחמו צשבת משמע דצהוחמו מע"ש שרי * והכל צהוחמו מע"ש פליגי דכפרשיית ומופרש הר"ר יוסף דס"ל לה"ש"מ דמתחמיר ר"מ כ"כ דלסור אפי' צונון"ל מתמירי נמי לאסור"ז ע"ש אטו צשבת"ל ולהכי פריך והא מעשה דאנשי טבירא בקרקע הוה ואסרי להו"ט צהוחמו צשבת"ו ורב סקדא קאלמר אצל בקרקע ד"ה מותר אפי' צהוחמו צשבת דהא לרי"מ אי הוה אסור להו צהוחמו צשבת צהוחמו מע"ש נמי הוה אסור וקשה דרי"מ אסור להשתמך צונון אפי' בקרקע דממסיק דבקרקע פליגי וצפרק שמונה שרלים (לקמן דף קט. וסו) משמע דשרי דקאמר התם רוחצין צמני גרר וצמי חמתין וצמי עסיף וצמי טבירא אצל לא צ"ס הגדול ורמיניהו רוחצין צמני טבירא וצ"ס הגדול כו' ומוקים דתרייתא כר' מאיר וי"ל דבקרקע דהכא דלסר היינו"ט דומיא דכלי דדמי לרוחץ צחמין והתם צנהר התירו שגראה כמיקר צנהר ואפי' צמני טבירא לא דמי לאדם רוחץ צחמין:

אמר רבה בר בר חנה * ה"כבה בר' יהודה. אע"י דר' יוחנן אית ליה הלכה כסתם משנה"ב הכל משום דר' יהודה מכריע הוא"ג אין הלכה כסתם וקשה דצפרק קמא דפסחים (דף ג. ודף כ"א: וסו) פריך ונימא מר הלכה כר' מאיר דסתם לן תנא כוומיה אע"ג דצבר דרצן גמליאל מכריע הוא דפריך צמר הכי ונימא מר הלכה כרצן גמליאל דהוה ליה מכריע וי"ל דסתם דהכא גריע מההוא סתם דהכא סתם צמתני' ומחלוקת צברייתא והלכה כמכריע ומיאו אי לאו הכרעה הוה הלכה כסתם צמתני' אע"ג דמחלוקת צברייתא: (ועל ה"א חמין שהוחמו **מבעוד יום מותרים והתניא חמין שהוחמו בו.** תימה לוקי היא צרייתא דלסרה בכלי משום דהרואה אומר היום הוחמו ומתניתין"ט בקרקע ממשעה דמתפליג צסמן צין כלי לקרקע וי"ל דדוקא צשיטוף דקיל איכא לפלוגי אצל בהוצאה דחמירא לא מסתברא לפלוגי צח"ס:

כירה פרק שלישי שבת

צטלה הטמנה. נאסרה הטמנה דצבר המוסף הבל דהא מצע"י נתנו שם הסילון ומפני שהצונין מתחממין צכך ואע"ג דממילא אסור: **לפילוניהו.** לסילונין שלהן שחזרו בהן: **ראויין לשהיח.** דמחיס להו לשתייה ואי צעי רוחץ בהן פניו: **להשטף.** שנותן על גופו ומשתמך:

והאי סנא. ר' שמעון היא דמתיר להשתמך כל גופו צשבת צחמין שהוחמו מע"ש והיינו דקאמר צחמין שהוחמו צשבת אסור * (א) הא שהוחמו מאתמול שרי ואי צ"ט כחמין שהוחמו צ"ט ואסור בהוצאה דלפי' צית הלא לא שרו להחם צ"ט אלא לפניו ידיו ורגליו אצל לשיטוף כל גופו לא: לא ישטף. צשבת: צין צחמין. ואפי' הוחמו צחול: צכלי. דהרואה אומר היום הוחמו ומוכחא מילתא דמולדות האור ינינה ואמ"י להחם צשבת כגון נתן צונון צחמין: **אצל בקרע.** כגון אמצטאות של מרחלאות והן חמי האור: **מוסר.** דצטלו להו שטף. צשבת: צין צחמין. ואפי' הוחמו צחול: צכלי. דהרואה אומר היום הוחמו ומוכחא מילתא דמולדות האור ינינה ואמ"י להחם צשבת כגון נתן צונון צחמין: **אצל בקרע.** כגון אמצטאות של מרחלאות והן חמי האור: **מוסר.** דצטלו להו שטף. צשבת: צין צחמין. ואפי' הוחמו צחול: צכלי. דהרואה אומר היום הוחמו ומוכחא מילתא דמולדות האור ינינה ואמ"י להחם צשבת כגון נתן צונון צחמין: **והא מעשה דאנשי טבירא נו'.** אלמא צמילתייהו קיימי: **הדר**

להשתמך בהן כל גופו עסקינן והאי תנא הוא דתניא א"ל לא ישתמך אדם כל גופו בין בחמין ובין בצונון דברי ר"מ ר"ש מתיר ר' יהודה אומר בחמין אסור בצונון מותר אמר רב חסדא מחלוקת בכלי אבל בקרקע דברי הכל מותר והא מעשה דאנשי טבריא בקרקע הוה ואסרי' להו רבנן אלא אי איתמר * הכי איתמר ימחלוקת בקרקע אבל בכלי דברי הכל אסור אמר רבה רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה א"ל רב יוסף * בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר רב תנחום א"ר יוחנן א"ר ינאי אמר * (רב) כל מקום שאתה מוצא שנים חלוקין ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע חוץ * מקולי ממשליות שאף על פי שרבי אליעזר מחמיר ורבי יהושע מיקל ר' עקיבא מכריע אין הלכה כדברי המכריע הלא דרבי עקיבא תלמיד הוא ועוד הא הדר

ראויין לשתיה. נראה לרי"י * דווקא שמתמם אותם לצורך שתיא אצל"י לצורך רחיצה אע"י דלראויין לשתיה אסרי צ"ש * דהא לית להו מתוך"י (צ"ע ד' י. וסו) וצפ"צ דצ"ה (ד' כ"א: וסו) אסרי צ"ש מדורה להתמם כנגדה ואע"י דלחיה היא לצשל ולחפות"ו ועוד אומר ר"י דמהכא נמי ש' לקדק דאי שרו צ"ש לצורך רחיצה משום דלאוין לשתיה א"כ לא אמר' ממתי' אפי' כצ"ש דקתני"ו ואסורין בהוצאה ומותרין צשתיא ומדקתני ומותרין צשתיא מכלל דלאוין לשתיה ואפ"ה קתני דאסורין בהוצאה אלא ודאי"ל לא שרו צ"ש אלא כשעושה לצורך שתיא ונראה לרי"י דיכול לתמם אפי' ציומר מנדי שתיא"ל כדלמר דפרק הדר (עימוזין ד' סת.) * נשייליה לאימיה אי צריכה נתיימו אגב אימיה ודוקא צבדי שעוור לרגליו אצל לצורך כל גופו לא ודאי וסו

וב"ה בתירין. שיעור דוקא לרגליו אצל לצורך כל גופו"ל וכן משמע בצולה ששמעין דממתינן צחמין שהוחמו צ"ט כחמין שהוחמו צשבת וגזרו על הזיעה צ"ט כמו צשבת כדלמר צצ"ה בהמציא (צ. ולקמן דף מ. וסו) א"כ משמע שאסור לעשות הצערה"כ משום רחיצה שאם לא כן לא היו גוזרים על הזיעה ומימה דמ"ש הצערה דרחיצה מהצערה דזיעה דשרי מדאורייתא כדמוכח התם"ב ואומר ר"י צשם ריע"א דרחיצה אינה אלא לתענוג ואסורה"ב כמו מוגמר דלסור צפ"ק דכמוצות (ד' ז. וסו) משום דאין שוה לכל נפש וכן משמע צירושלמי דהיינו טעמא דרחיצה"ב אצל"ב זיעה שוה היא לכל נפש דאינה תענוג אלא"ב לצריאות"ב והא דתניא לקמן (ד' מ.) מרחץ שפקקו נקביו מע"ש למחר נכנס ומויע"ב ה"ה אפי' הוחם צו ציוס"ב אלא"ב נקט מעי"ט דלפ"ה דוקא מויע אצל רוחץ"א לא:

בין בחמין בין בצונון. נראה לרי"י דהיינו אפי' חמין שהוחמו מע"ש דהא אסור אפי' צונון ומסתמא דבהן חמין אסיר ר' יהודה"ב ועוד דמסתמא לא מיירי דצעדי אסורה והאי תנא הוא דקאמר היינו ר"ש"ש ועוד אומר ר"י דיש להוכיח דצחמין שהוחמו מע"ש פליגי דלמר דפרק צח"ס (לקמן ד' קמו. וסו)"^ל מנה חמני טבירא חמין אף מי מערה חמין הרוחץ דיעבד אין לכתחילה לא מכלל דלהשתמך אפי' לכתחילה מני ר"ש היא דתניא לא ישתמך כו' ואי צשהוחמו צשבת פליגי אצל מערב צשבת שרי ר' יהודה אמאי צריך לאוקמה כר"ש לוקמה כר' יהודה וצהוחמו מע"ש דח' דומיא דחמי טבירא קתני"ו: **והא מעשה דאנשי טבריא בקרקע הוה ואסרי' להו.** הקשה ה"ר אליעזר ממי"ץ מאי פריך התם הוחמו צשבת דקתני כחמין שהוחמו צשבת משמע דצהוחמו מע"ש שרי * והכל צהוחמו מע"ש פליגי דכפרשיית ומופרש הר"ר יוסף דס"ל לה"ש"מ דמתחמיר ר"מ כ"כ דלסור אפי' צונון"ל מתמירי נמי לאסור"ז ע"ש אטו צשבת"ל ולהכי פריך והא מעשה דאנשי טבירא בקרקע הוה ואסרי להו"ט צהוחמו צשבת"ו ורב סקדא קאלמר אצל בקרקע ד"ה מותר אפי' צהוחמו צשבת דהא לרי"מ אי הוה אסור להו צהוחמו צשבת צהוחמו מע"ש נמי הוה אסור וקשה דרי"מ אסור להשתמך צונון אפי' בקרקע דממסיק דבקרקע פליגי וצפרק שמונה שרלים (לקמן דף קט. וסו) משמע דשרי דקאמר התם רוחצין צמני גרר וצמי חמתין וצמי עסיף וצמי טבירא אצל לא צ"ס הגדול ורמיניהו רוחצין צמני טבירא וצ"ס הגדול כו' ומוקים דתרייתא כר' מאיר וי"ל דבקרקע דהכא דלסר היינו"ט דומיא דכלי דדמי לרוחץ צחמין והתם צנהר התירו שגראה כמיקר צנהר ואפי' צמני טבירא לא דמי לאדם רוחץ צחמין:

אמר רבה בר בר חנה * ה"כבה בר' יהודה. אע"י דר' יוחנן אית ליה הלכה כסתם משנה"ב הכל משום דר' יהודה מכריע הוא"ג אין הלכה כסתם וקשה דצפרק קמא דפסחים (דף ג. ודף כ"א: וסו) פריך ונימא מר הלכה כר' מאיר דסתם לן תנא כוומיה אע"ג דצבר דרצן גמליאל מכריע הוא דפריך צמר הכי ונימא מר הלכה כרצן גמליאל דהוה ליה מכריע וי"ל דסתם דהכא גריע מההוא סתם דהכא סתם צמתני' ומחלוקת צברייתא והלכה כמכריע ומיאו אי לאו הכרעה הוה הלכה כסתם צמתני' אע"ג דמחלוקת צברייתא: (ועל ה"א חמין שהוחמו **מבעוד יום מותרים והתניא חמין שהוחמו בו.** תימה לוקי היא צרייתא דלסרה בכלי משום דהרואה אומר היום הוחמו ומתניתין"ט בקרקע ממשעה דמתפליג צסמן צין כלי לקרקע וי"ל דדוקא צשיטוף דקיל איכא לפלוגי אצל בהוצאה דחמירא לא מסתברא לפלוגי צח"ס:

דילמא

אע"פ שהוא גוף וקטום אסור. נמצא האסור שני פנים, צונון שלא הוחמו כל עיקר, ותבשיל שהתחיל להבשיל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי, והמותר שני פנים, חמין שהוחמו ולא בשלו כל עיקר, ושכשלו כמאכל בן דרוסאי ואפילו בשלו כל צרכו מותר. ומאי דקשי ליה זיקא, מסקנא כלישנא בתרא וזכר אשי דבין גדיא ובין דבר אחר בין שריק ובין שלא שריק שרי. לא יטמינהו בחול ובאבק דרכים בשביל שחצלה דברי הכל אסור. מעשה שעשו אנשי טבריא הביאו סילון של צונון כו'. אין הלכה כאנשי טבריא דהא תבירנהו לסילונייהו. ואוקימנא הא דתנן אסור בהוציה, להשתמך בהן כל גופו ור' שמעון היא דשרי בחמין שהוחמו מע"ש להשתמך, דתניא אסור להשתמך בין בחמין בין בצונון דברי רבי מאיר, ורבי שמעון מתיר, וכי יהודה אומר בחמין אסור בצונון מותר. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הלכה כר' יהודה.

מסורת הש"ס

א) לקמן מ. ט. ג) צ"ה כא.;
ב) לקמן קמו: ע"ש מסתמא פ"ד, ט) נכנסות ט. וס"ג, ט) נ"ל רכ"ו, ט) (ועל כו"ט, ט) ונ"כ מסתמא עירובין טו. ד"ה אימא וכתובות נא. ד"ה מני ודף פט. ד"ה ש"מ וצ"ב כו. ד"ה ופי' חוץ לקמן מו: ד"ה כנחה ומוס' צרכות מז. ד"ה הסבו ומוספות צ"מ זי: ד"ה הא מצני וע"ע ש"י צ"מ כג: ד"ה הא של צ"ב, ט) אמר ר' יוחנן הלכה כו',

גליון הש"ס

גמ' הכי איתמר מחלוקת בקרקע. ע"י מ"ק דף יט ע"כ מוס' ד"ה שאסור וז"ע: חו"כ ד"ה מפעשה וכו' במל"ה אפילו בקריה חיריא. ע"י לקמן דף מז מ' ע"כ מוס' ד"ה מנה טומי"ב ד"ה א"כ וכו' גירא לר"י דוקא שמתמם. ע"י לקמן דף טו ע"א מוס' ד"ה הוי"ל וחו"כ: בא"ר דהא לית להו מותר. דבתיב"ס ז"ע דלענין מתוך מה הפסד צין ראוים או אינו ראוים. וחו"כ בהש"א שהוסף וזמ"ן לית ליה מתוך לית ליה הוי"ל אסוד זה מספר מירכת הגמ' פסקים דף מז ע"ב וכמ"ש ה"פוס' שם ד"ה ארבעה לא ליתמידי וע"ג ובתשובה וגם דברשות הארמני זה עשה"י בא"ד צבארצין נפח הדר נשייליה. ק"ל למאי הוצרכו לכתוב זו דלפטר לצורך מילה עדיף. הא להרואה לומר לפיכך מוכיח צצ"ה מנלל צחמין חמית מים אע"פ ש"א"ל אלא לקמן אחר:

רב נסים גאון

חזא דר' עקיבא לגבי רבי אליעזר ורבי יהושע תלמיד הוא. פירוש שלח מצאנא בנדרים בפרק הנדר מן המבבשל (נ ד' ר' עקיבא אקדשא ליה ברתיה דבר כלבא שבעו כו'. אמרה לו זיל הוי גבוי רב, אול הוה י"ב שנין קמיה רבי אליעזר ורבי יהושע. ובכרחה מקומות המצאנא כשהוא מדבר עם אחד מהן אומר ר' תרשיב לומר לפיכך דבר אחד ממה שלימדוני תנן דאלך [תמצא זון] ברת' (בה) בשעה ששיגר רבן גמליאל לר' יהושע גזר גבי ע"ך שתבוא אצלי במקלך כו', דתניא הלך ריע לר' יהושע מיצר, א"ל אומר ר' תרשיב לומר לפיכך דבר שאחד שלימדוני. ובמתהדרין (נ ד' וסו) ריע אומר משום ר' יהושע שנים מלקטין קישויאין כו', ובהלמוד אמרו מגדה מר' אליעזר ולא סברה הדר גמרה מר' יהושע ואסברא ניהליה. ועוד הא הדר ביה רבי עקיבא לגבי ר' יהושע. ומפורש זה בפרק במה מדליקין (נ ד' וסו).

רבינו חננאל

מדאסרו להו רבנן שבע מיניה דבטלה הטמנה בדבר המוסף ואפילו מבעוד יום. אסיקנא דכופח מקום שפיתו קרייה אחת הוא, ואם הוסיק בגפת או בצע"ם הדי הוא כתנור ואסור על גבוי, וכן לשהות בו

אע"פ שהוא גוף וקטום אסור. נמצא האסור שני פנים, צונון שלא הוחמו כל עיקר, ותבשיל שהתחיל להבשיל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי, והמותר שני פנים, חמין שהוחמו ולא בשלו כל עיקר, ושכשלו כמאכל בן דרוסאי ואפילו בשלו כל צרכו מותר. ומאי דקשי ליה זיקא, מסקנא כלישנא בתרא וזכר אשי דבין גדיא ובין דבר אחר בין שריק ובין שלא שריק שרי. לא יטמינהו בחול ובאבק דרכים בשביל שחצלה דברי הכל אסור. מעשה שעשו אנשי טבריא הביאו סילון של צונון כו'. אין הלכה כאנשי טבריא דהא תבירנהו לסילונייהו. ואוקימנא הא דתנן אסור בהוציה, להשתמך בהן כל גופו ור' שמעון היא דשרי בחמין שהוחמו מע"ש להשתמך, דתניא אסור להשתמך בין בחמין בין בצונון דברי רבי מאיר, ורבי שמעון מתיר, וכי יהודה אומר בחמין אסור בצונון מותר. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הלכה כר' יהודה.

אע"פ שהוא גוף וקטום אסור. נמצא האסור שני פנים, צונון שלא הוחמו כל עיקר, ותבשיל שהתחיל להבשיל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי, והמותר שני פנים, חמין שהוחמו ולא בשלו כל עיקר, ושכשלו כמאכל בן דרוסאי ואפילו בשלו כל צרכו מותר. ומאי דקשי ליה זיקא, מסקנא כלישנא בתרא וזכר אשי דבין גדיא ובין דבר אחר בין שריק ובין שלא שריק שרי. לא יטמינהו בחול ובאבק דרכים בשביל שחצלה דברי הכל אסור. מעשה שעשו אנשי טבריא הביאו סילון של צונון כו'. אין הלכה כאנשי טבריא דהא תבירנהו לסילונייהו. ואוקימנא הא דתנן אסור בהוציה, להשתמך בהן כל גופו ור' שמעון היא דשרי בחמין שהוחמו מע"ש להשתמך, דתניא אסור להשתמך בין בחמין בין בצונון דברי רבי מאיר, ורבי שמעון מתיר, וכי יהודה אומר בחמין אסור בצונון מותר. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הלכה כר' יהודה.

^[1] אע"פ שהוא גוף וקטום אסור

^[2] אע"פ שהוא גוף וקטום אסור

עין משפט גזר מצוה

בא א מיי פכ״צ מהל' שנת הלכה ג סגג לאון סה טוש״ע אר״ח סימן שכו סעיף ד׳:

בב ב מיי׳ שם הלכה ד טוש״ע שם סעיף ו׳:

בג ג ד מיי׳ וסגג שם טוש״ע אר״ח סימן שיח סעיף ד׳:

בד ה ו מיי׳ פכ״צ שם הלכה ה ו טור ש״ע שם סעיף יג וטוש״ע י״ד סימן קה סעיף ב׳:

בה ז ח ט מיי׳ פ״ג מהלכות ק״ש הלכה ד ה טוש״ע אר״ח סימן פה סעיף ב׳:

בו י מיי׳ פכ״ח הילכות שנת הלכה ג טוש״ע אר״ח סימן של סעיף ג׳:

בז כ מיי׳ פ״ט מהלכות שנת הלכה ג׳: ‏בח ל מיי׳ פכ״ג מהל' שנת הלכה ה טור ש״ע אר״ח סימן של סעיף ג׳:

הגהות הב"ח

⁽⁶⁾ רש"י ד"ה דהא מעשה וכו' וזו יושע בן נון דלמיר:

לעיו רש"י

טור"א. מנבט.

מוסף רש"י

בחמי טבריה. מעינות רומחן (פסחים מה. מכת מרדות. ולא מלקת ארבעים הוא, אלא מכת מרדות, מכת ריבוי מדרגתן [יבמות ב.]) ריבוי נמוכה שלא יגיל כזה, ואין לה קצבה אלא עד שקבל עליו (חזקין קטא).

תוס' ישנים

א) והלא נלמנו במקום שלח להניח הפך הנהי יד סולדת זו והא דכיל איל מן נמקום שאין היר סולדת דהיינו נמקום שחזן והא לא היה היר סולדת וסמא שם לא היה יכול להפסיד איני פעמיים החמירו בכלי ראשון אף אם אין היר סולדת ו וכן החמירו חכמים אפי' בכלי שני לקמן (מג). גני ספל היה נלמנו:

מוסף תוספות

א. כדאמר לקמן עותן לזכות מים מרובים כדי להפשיטם. מוס' האל"ש. ב. [ו]לא דמי להפשיט מים לשתייה שמוחו וכו' דבריהע דוקא אסור. מוס' האל"ש. ג. שהוחמו שרוא בשבת. מוס' האל"ש. ד. בשבת. מוס' האל"ש. ה. (ו)פרש"י ד"ל הטעם שמוא ישפכו על גופו ונראה כרוחץ גופו בשבת ולא נהרהר לריי ד"ל דלית לן למגור כולי האי כיון דריהיע גופה איסורא דרבנן, לכן. יעט"ז. א. [ו]תשרה האלוניטת ממנו. ריע"א. א. דהוי איסורא דאורייתא. ריע"א.

מ:

מפני שמפשיד מים שע"יו. כזולה שמעתא וצמתנימין גזי מיחס שפינהו משמע ולהפשיד מים לאורך שמייה מותר^א להפשידן לא זהו ביטולן. והכא דאסורין מפרש ריב"א^ב דדומה כרוחץ במים חמין^ג ויצא להחס חמין^ד לרוחץ גופו:

ובלבד שא"א יביא קומקומום בו. ה"פירוש כל זמן

שהאלוניטת שם שמה יפלו המים על האלוניטת^א ואתי לדי סחיטה^א אי נמי לא יביא משום רפואה וגזרו לטו שחקת סממנים טפי מצאלוניטת ללא מיחוי כרפואה כ"כ:

ושמע מינה כלי שני אינו מבשיל. תימה מאי שנה

כלי שני מכלי ראשון דאי יד סולדת אפי' כלי שני נמי ואי אין יד סולדת אפילו כלי ראשון נמי אינו מצשל ויש לומר לפי שכלי ראשון מתוך שעמד על האור דופנותיו חמין ומחזיק חומנו זמן מרובה ולכן נתנו בו שיעור דכל זמן א' שהיד סולדת בו אסור אצל כלי שני אף על גז דיד סולדת בו מותר שאין דופנותיו חמין והולך ומתקרר: ובי יתיבא בלשון חז"ל קאמר ליה. ואע"ג דאסור להרהר נימא לזין אסור להרהר אלא בלשון קדש והוא הרהר בלשון מול: פשיטא

יוסף דאמרי תרוייהו להתירא

שמן אע"פ שהיד סולדת בו מותר קסבר ת"ק שמן אין בו משום בשול ואתא רבי יהודה למימר שמן יש בו משום בשול והפשרו לא זה הוא בשולו ואתא ר' שמעון בן גמליאל למימר שמן יש בו משום בשול והפשרו זהו בשולו וזהו יצחק אמר לאיסורא שמן אע"פ שאין היר סולדת בו אסור קסבר שמן יש בו משום בשול והפשרו זהו בשולו וזהו רשב"ג למימר שמן יש בו משום בשול והפשרו זהו בשולו ורשב"ג היינו ת"ק איבא בנייהו כלאחר יד א"ר יהודה אמר שמואל דאחד שמן ואחד מים יד סולדת בו אסור אין יד סולדת בו מותר והיכי דמי יד סולדת בו אמר רחבא כל שכריוס של תינוק נכוית א"ר יצחק בר אבדימי פעם אחת נכנסתי אחר רבי לבית המרחץ ובקשתי להניח לו פך של שמן באמבטי וואמר לי טול בכלי שני ותן שמע מינה תלת שמע מינה שמן יש בו משום בשול וש"מ וכלי שני אינו מבשיל וש"מ הפשרו זהו בשולו היכי עביד הכי והאמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן ^אובכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא וכ"ת בלשון חול א"ל והאמר אב"י דדברים של חול מותר לאומרן בלשון קודש של קודש אסור לאומרן בלשון חול אפרושי מאיסורא שאני תדע דאמר ר' רב יהודה אמר שמואל מעשה בבתלמידו של ר' מאיר שנכנס אחריו לבית המרחץ ובקש להדיח קרקע ואמר לו אין מדיחין לסוך לו קרקע אמר לו אין סבין אלמא אפרושי מאיסורא שאני הכא נמי לאפרושי מאיסורא שאני אמר רבינא שמע מינה המבשיל בחמי טבריא בשבת חייב דהא מעשה דר' לאחר גזירה הוה ואמר ליה טול בכלי שני ותן איני והאמר רב הסדא המבשיל בחמי טבריא בשבת פטור מאי חייב נמי דקאמר מכת מרדות א"ר זירא אנא חזיתיה לר' אבהו דשט באמבטי ולא ידענא אי עקר אי לא עקר פשיטא דלא עקר דתניא ל' לא ישוט אדם בכריכה מלאה מים ואפי' עומדת בחצר בלא קשיא הא דלית

כירה פרק שלישי שבת

כי האי סגא. דלמר לעיל^א משהתחילו עוצרי עצירה התחילו לאסור הזיעה והרי לא נאסרה אלא ע"י הרוחץן בחמין מאתמול ואומרים מויעין אנהו ואין כאן אלא עצירת דבריהם שאסרו את החמין: **נפיש** הצליהו. ומויע: **מפשיה**. מחמם לשון פושרין: **מיחס אדם**. מחמם:

אלוניטים. טיול"א. ונראה לי צגד שמסתפגין זו דככל דוכתא קרי ליה אלוניטת: **על גזי מעיים**. כשהוא חש צמיעו מחממין לו כלי או צגד ומניחו שם ומועיל: **וצגד שלא יביא קומקומום** כו'. שמה ישפכו עליו ונמלא רוחץ צבנת בחמין: **מפני סכנה**. פעמים שהן רומחין: **לא שיחמו**. לא שניחם שם עד שיחמו: **אלא שפציג לייסן**. במקמתן. שפציג שמתחלף כמו וריחו לא נמר (וימייה מ^ח) מתרגמינן וריחיה לא פג: **לא צצילו שיצשל**. שלא תניחו שם כדי צישול שמהא היר סולדת זו: **סכה ידה**. אצל להפשירו צפך כדרך שעושה צחול לא ופליג ארדכי יהודה:

בשמן צישול שרי מ"ק ומיס דוקא נקט ולא שיחמו דיש צהן צישול אצל שמן אע"פ שהיד סולדת להיינו צישול דר' יהודה שרי לת"ק: **סולדת**. נמשכת לאחוריה מדלגה שלא תכזה. וזהו לשון וסלדה צחילה (איוב ו) ואלדא צרעדה ואמשך מתלונתי מדלגת יוס הדין אס הייתי יודע שמייתי קרובה ולא יחנוול: **שמן יש בו משום צישול**. הלך לא כדי צינשל אלא כדי שיפשר שרי להפשרו אין זה צישול: **ואסא רבי שמעון למימר להפשירו זהו צישול**. הלכך כדעצדין צחול לא ליעציד אלא כלאחר יד על ידי שינוי: **לאיסורא**. אמרה תנא קמא לשמן דמילא הוא דשרי להפשיד אצל שמן הפשרו זהו צישול: **איבא צינייהו כלאחר יד**. דלתנא קמא אפי' ע"י שינוי אסור: **והיכי דמי**. סלוד יש סולדת מרתיחה מועטת ויש שאינו סולד: **נכנסתי**. צבנת. ובחמי טבריא הוה שלא נאסרו כדלמר לעיל^א המירו להם חמי טבריא: **צאמצטי**. כגון צריכה עשויה צקרקע שהמים נכנסים שם ונאספין: **ובקשתי להניח שם פך שמן**. להפשיד לסוך הימנו קודם הרחיצה: **טול**. מן המים: **כלי שני**. שיצטנו מעט דכלי שני אינו מצשל ואח"כ תן הפך לתוך אותו כלי שני. דהך צאמצטי שהחמין נמשכין לה מן המעיין חשיב לה ככלי ראשון שנרתחו זו שאע"פ שהעצירו מעל האור מצשל כמתן לקמן (ד' מג).

האילפס והקדירה שהעצירן מרותחין לא יתן לתוכן תכלין: **וש"מ הפשרו**. במקום הראוי לציטול: **זהו צישול**. דהא

להפשיד צעלמא הוא דקצעי ואסר ליה:

והיכי עביד הכי. להורות הוראה שהוא דבר תורה צבית המרחץ: **להרהר**. בצברי תורה: **דברים של קדש**. דברי תורה: **אסור לאומרן**. במקום הטנופת ואפי' בלשון חול: **אין מדיחין**. דלמא אמי לאשויי גומות: **דהא מעשה דרבי אחר גזירה הוה**. שגזרו על הזיעה ועל כרוחץ בחמי טבריא הוא דהוי רכזי יהושע ⁽⁶⁾ דלמר לעיל [ע"ה] צימי רבי הוה אלמא צימי רבי כבר נגזרה: **וקאמר ליה טול בכלי שני**. אצל ראשון לא אלמא יש צהן משום צישול: **מרדות**. רדוי. שט. אף: **דשט צאמצטי**. צבנת: **ולא ידענא אי עקר**. רגליו מן הארץ דקסבר כי תנן אין שטיין על פני המים צמשלין פירות^ט צנהר גדול תנן דליכא למגור שמה יעשה חצית של שייטיין כדלמריינן התם אצל צאמצטי לא: **אי לא עקר**. רגליו: **לא ישוט**. דאע"ג דליכא למיגור אסור: **ואפילו עומדת בחצר**. בלא קשיא הא דלמיר:

דלית

מסורת הש"ס

א) תוספתא שנת פ"ה, ב) תוספתא שס, א) נכרות כד: (לעיל י) לקמן ק. וצמי קב: ע"י מד: קדושין לג, ד) לקמן קלא: ט) ועי' מוס' לקמן קמו: ד"ה דמילא, ו) פסחים אה, א) ויבמות נב. מצוות מה: מיר כב. נח: מולין קמא: ח) [ע"ה], ט) [בזלה דף יז:].

רבינו הגנאל

כי האי תנא התנא ומשרבו עוצרי עבירה. תנא אמבטאות של כרכין מטייל בהן ואינו חושש. והני מילי דכרכין אבל דכפרין כיון דוותרין נפיש בהליהו. ת"ר מתחמם אדם כנגד המדורה ויוצא ומשתטף בצונן, ובלבד [שלא] ישתטף אצל ויתחמם כנגד המדורה מפני שתפשיד המים שעליו. ת"ר מיחס אדם אלוניטת ומניח ע"ג מעיו בשבת, ובלבד [ישתטף בצונן ויתחמם כנגד המדורה מפני שתפשיד המים שעליו. ת"ר

מיחס אדם אלוניטת ומניח ע"ג מעיו בשבת, ובלבד [ישתטף בצונן ויתחמם כנגד המדורה מפני שתפשיד המים] שלא יביא קומקומוס של חמין ויניחו על גבי מעיו בשבת. ודבר זה אפילו בחול [אסור] מפני הסכנה שלא יכזה. ת"ר מניח אדם קיתון של מים כנגד המדורה, לא שיחמו אלא כדי שתפוג צינתו. ר' יהודה אומר מנחת אשה פך שמן כנגד המדורה לא יתבשל אלא כדי שתפשר. ורשב"א אשה סכה ידה שמן כנגד המדורה וסכה לבנה קטן ואינה חוששת. איבעיא להו שמן מה לי בו אמר ת"ק. ואסיקנא אמר רב [היה] אמר שמואל אחר שמן ואחר חמין אם נתחמם כשעור שהיר סולדת בו אסור אין היר סולדת בו מותר. ושיעור שהיר סולדת בו, פ' (פירושי) [בירושלמי] שהיר] שולטת בו, יד סולדת היא שולטת, והוא כל שכריוס של תינוק נכרות הימנו. הא מעשה דר' שבקשו לו פך של שמן באמבטי ואסר להן טלו בכלי שני ותנו, שמעינן מינה תלת, ש"מ שמן יש בו משום בישול, ולפיכך בכלי ראשון אסור שצמצא מבשיל שמן בשבת, וש"מ מדרשי בכלי שני, דכלי שני אינו מבשיל, ש"מ הפשרו לא זהו בישול. אמר רבינא ש"מ המבשל בחמי טבריא הוהיל וגזרו רבנן עלייהו חייבין מכת מרדות מדרבנן. ואקשינן דר' היאך מורה הוראה במרחץ ואמר טלו בכלי שני, כלומר זהו מותר וזהו אסור, והא"ר יוחנן כל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא. ולא דאקשינן מדברי ר' יוחנן לר', דר' יוחנן לגבי דר' תלמיך קטן הוא, (ולא [גלא] הא דר' יוחנן דברי הכל קבלה הוא ומשום דשמעיה מר' יוחנן הוכיח בעל המעוה.

ושניין לאפרושי מאיסורי שרי כמעשה דתלמידו של ר' מאיר. תניא לא ישוט אדם בכריכה מליאה מים ואפילו עומדת בחצר.

א) מ"ס י' כהן ולשון היועלמי הובא ברא"ש.

לית

כירה פרק שלישי שבת

מ.א.

עין משפט נר מצוה

(א) מנה יג. מ.ג. (ב) ע"ז ע"ד: כמובן מ. (ג) נדה יג. (ד) כמובן קי: כריתות כד. (ה) נעי' מוספות מגילה כה. (ו) ד"ה אלמלא, (ז) נעי' כ"מ ק"ג: (ח) נלקמן פה ע"ש, (ט) נוע"ב מוספות יומא ל ד"ה מנה,

רבינו הגנאל

א"ר יריא חזיתיה לר' אבהו שהניח ידיו כנגד פניו של מטה וכו'. פי' ר' אבהו היה יורד בנהר לטבול ואפילו נגע לא חיישין. (לה) [והא] דתניא ר' אליעזר אומר כל האוחז באמה ומשתין מביא מבול לעולם, כלומר מתחמם ומצויא שכבת זרע ונמצא משחית זרעו על הארץ, הני מילי היכא דלא מביעת אבל היכא דמביעת כגון ר' אבהו הדוח מביעת בעליית הגור אין לו פנאי להתחמם כמו שאין פנאי לבלשת לנסך, הילכך דלא מביעת לא חיישין ליה. והני מילי דשרי להניח ידיו כנגד פניו של מטה כשעולה מן הארץ אבל כשרורו בנהר לא, כרב דאמר כל המניח ידיו כנגד פניו של מטה כאילו כופר בכריתו של רב אברהם אבינו וכרבנן רב אשי דבי נחתי וקפוי כי סלקי שחו. אמר רב יהודה כל העולה מבבל לא"י עובר בשעה שנאמר בבבל ויבאו ושמעו [ויהיו] עד יום פקדי אותם נאם ה'. הלך ר' אבא ומצאו לר' יהודה במרחץ והיה אומר לשמשו בלה"ק, הביאו לי נתר, הביאו לי מרק, פתחו פומייכו ואפיקו הבלא ואשתו מיא דבי באני, למנוו מנוו כי דבריס של חול מותר לאומון במרחץ בלה"ק, אמר אילו לא [באתין] אלא לשמוע דבר זה דיי, מתני' מוליי. תנא מים במרחץ והיה גחלים מבפנים והוא של חס ואם גרף גחלים שרי. אנטיכי, א"ר נחמן בי דרזי ושל נחושת היא. ותניא רבב כחמן אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה בשבת מפני שנתחשתה מאחממתה. ירושלמי מוליי שאינו גרוף אחר מפני שהגחלים נוגעת בו, פי' חזניא בר הלל אמר מפני שהרוח נכנסת לתוכו והגחלים כבורות ר' יוסי בר אבין אמר מפני שעשוי פרקין פרקין ומתיריא שמא נתאכל דירוקן ומוסיף מים. אנטיכי, בשם ר' יוחנן אמרי מפני שפתחממת מבחלית. פסקא מיחם שפיהו לא יתן לתוכו צונן.

דלים ליה גידודי. שאין שפתה גבוהה שהיו המים עמוקים אלל שפתה כמו בצלמנע דכיון שאין עמוקים שם כי מני סמוך לשפתה נועץ רגליו בקרקע וחופר וממחה העפר לתוך המים ודמי למגבל. ולי נראה דאית ליה גידודי שרי דלא דמי לנהר אלא לכלי דלית ליה גידודי דמילא לנהר ואסור: **שפניח ידיו.** כשהיה רוחץ משום לניעות: **אי נגע.** באמה: **כאילו מביא מבול לעולם.** שמתחמם וצא לידו קרי וזה זרע לבטלה דכתיב כי השחית כל בשר וגו' (בראשית ו): **כבולשת.** עשאוה להא דר' אבהו. בולשת חילות גייס הבא לעיר. על שם שמתפשין בולשתים את העיר קרי לה בולשת: **בשעת שגשג.** כגון שהוא של אותה מלכות: **שגשג.** דנהר אומר. לנהר שהוא צוט **כדברי:** כי נחית. לנהר פניו כלפי הנהר ואין כאן משום לניעות אסור לכסותו: **כי סליק.** ופניו כלפי העם מותר משום לניעות: **ר' זירא וקיף.** דחייש לדרב שלא יראה ככופר: **משמטיע.** היה ירא ליראות לו משום דהוה בעי רבי זירא למיסק לארעא דשרחאל ורבי יהודה לא סבירא ליה וירא פן יגזור עליו מליך: **בגלג יבואו ושמה יהיו עד יום פקדי וגו'.** ור' זירא אמר לך האי קרא בכלי שרת כתיב כדאמרין בשני דיני גזירות **רשאי וקאמר** להו בלשון הקודש: **פסחו פומייכו.** ויכנס הבלג בית המרחץ לתוך הגוף ויוליא הבלג של זיעה: **ואששו.** ולא מים מתוך ואפי' לא הומו **אלא לרחיפה:** מותר לאומון. צנית המרחץ ואפי' בלשון קודש: **הבלא.** דמרחץ הנכנס דרך הפה: **מפיק הבלא.** דזיעה: **ולא הלך ד' אמות.** קודם שיש: **מרקב.** אינה מתעכלת לעשות זבל: **ריח רע.** ריח הפה: **ריח וזהמא.** כל גופו מזהה בזיעה **תמיד:** ולא הסיקוה מצפנים: שאינו מטיב לכלום: **ולא הכניסוהו לגון.** שהן מחזקין את הצרזל: **למים ע"ג צנית.** על שוליו ולדדי שאינם נכנסים לתוכו: **בתנ"י מוליא הגרוף.** מן הגחלים מצפ"י: **שוקן.** ממניו בשבת ואע"פ שהומו קלת מחמת הכלי לפי שאינו מוסיף הבלג אלא משמר ומקיים חוס שלהם שלא יטענו. בגמרא מפרש מוליא מים מצפנים וגחלים מבחוץ כלי שיש בו בית קיבול קטן אלל דופנו מבחוץ מחובר לו ונתן שם גחלים והמים קיבולו הגדול. ורבנן מפרשים מוליא שני שולים ואנטיכי זי דודי מחיפה צינתיים. ולי נראה להפך דאם כן ה"ל למיתני מים מלמעלה וגחלים מלמטה ועוד דנחשתה

פשיטא דלא נגע דתניא ר' אליעזר אומר בו. ואע"ג דרבנן פליגי עליה ושרו צפרק כל היד (מנה יג. וספ"א) לא שרי אלל^א משום ממונות שלא יראה ככרות שפכה^ב ויוליא לעו על בניו שהן ממוזים^ג: **רחין ולא סך.** ול"ג מעיקרא^ד דהא צבולי הש"ס רחיה קודם סיה כדאמר צפ"ק דקידושין (דף כג): רחלו סכו וקרא כתיב ורחלת וסכת (רות א)^ה מיהו קרא איכא לאוקמי צביקה שהיתה מתקטטת עגמה לריח טוב לכן לא היתה סכה בתחלה שעל ידי רחילה היתה מעצבת הסוכה מעליה:

מוליא הגרוף שותין ממנו בשבת. פי' צקונטרס לפי שאין מוסיף הבלג אלא משמר ומקיים חוס שלהן ואנטיכי אפי' גרופה אין שותין הימנה לפי שמוספת הבלג ואין נראה דלא שייך למיגור צקונטרס הבלג אלא בהטמנה גזירה שמה יטמין צרמץ ועוד דדומק לומר דמתני' איירי כשעשה האיסור ועוד^א דאנטיכי אסור בכל ענין לשמות הימנו אפילו כשהסאה ואי להחזיר מן משחין אפילו צאינו גרוף ועוד אי משום מוספת הבלג אסרה ליה דימני צמתיא תקשה לרבה ורב יוסף דשרו לעיל (דף לז). בשבת קדרה ע"ג כירה וצשלה בשבת אע"ג דלא נצשלה כמאלל בן דרוסאי ואפי' צמוזד ונראה כפי' ה"ר פורת מוליא הגרוף שותין הימנו בשבת שמוזין המים חמין ציין לפי שהמים אינן כ"כ חמין צמוזילא שצנשל היין מן המים שמוזין לתוכו לפי אנטיכי אע"פ שגרופה^א אין שותין הימנה^ב לפי שאנטיכי יש בה הבלג יותר^ג ומתצשל היין מן המים צשעת מוזה^ד וכ"מ צירושלמי^ה: והלא

מותר לאומרם בלשון קדש פתחו פומייכו ואפיקו הבלא נמי כדשמואל דאמר שמואל הבלא מפיק הבלא אלא אשתו מיא דבי באני מאי מעליותא דתניא יאכל ולא שתה אכילתו דם וזהו תחילת חולי מעיים^א אכל ולא הלך ד' אמות אכילתו מרקבת וזהו תחילת ריח רע הנצרך^ב לנקבו ואכל דומה לתנור שהסיקוהו ע"ג אפרו וזהו תחילת ריח וזהמא רחין בחמין ולא שתה מהן דומה לתנור שהסיקוהו מבחוץ ולא הסיקוהו מבפנים רחין בחמין ולא נשתמף בצונן דומה לברזל שהכניסוהו לאור ולא הכניסוהו לצונן רחין ולא סך דומה למים ע"ג חבית: **בתנ"י מוליא הגרוף שותין הימנו בשבת אנטיכי אע"פ שגרופה אין שותין הימנה:** **גמ'** היכי דמי מוליא הגרוף תנא מים מבפנים וגחלים מבחוץ אנטיכי רבה אמר בי כירי רב נחמן בר יצחק אמר בי דודי מאן דאמר בי דודי כ"ש בי כירי ומאן דאמר בי כירי אבל בי דודי לא תניא כוותיה דרב נחמן אנטיכי אע"פ שגרופה וקטומה אין שותין הימנה מפני שנחשתה אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הכוס כדי להפשירן: **גמ'** מאי קאמר אמר רב אדא בר מתנא הכי קאמר דהמיחם שפינהו לא יתן לתוכו צונן בשביל שיחמו מים מועטים כדי שיחמו אבל נותן לתוכו מים מרובים כדי להפשירן והלא

דמני צאנטיכי לשון שולים הן והן אומרים לשון נחשת ואשאי נחשת מחרס: **אנטיכי.** מפרש בגמרא: **גמ' זי כירי.** חלל יש צבירה אלל חלליה שהגחלים צו ומים נתונים בחללה השני ואע"ג דדמי למוליא מיהו כירה דופנה עז והאור דמיר צמוכה כל ימות החול דופנה חס מאד ומוסיף הבלג צמיס אע"פ שגרופה מן הגחלים: **זי דודי.** יורה גדולה עושין לה שתי שוליים ונותנין גחלים צין שניהם והמים על העליונים: **וכן שכן.** דכי כירי אסור כדפרישית שמתוך שהאור דמיר צו דופנו עז מרמיח: **אלל זי דודי לא.** שהרי הוא כמוליא: **שמוזשפ.** נחשת שלה אלמא ציורה של נחשת קאי ונחשת משמר רחמנו. ואני אומר נחשתה לשון שולים כדכתיב (יחזקאל טו) יען השפך נחשתך ולשון של המשנה נחשתו של תנור במסכת כלים (פ"ח מ"ג) ושאינו אנטיכי ממוליא דמתוך שהשולים מכוסים חומם משתמר ואע"ג שגרפו גחליהם: **בתנ"י המיחם.** קומקומם של חמין: **שפינהו.** כולה מתניתין מפרש בגמרא: **גמ' מאי קאמר.** מאי פינהו ומאי לא יתן והדר אמר אלל נותן: והלא

כפי א מיי פ"ה מהל' איסורי ביאה הלכה כג טו"ש"ע א"ח סימן ג סעף יד וטו"ש"ע א"ח סימן כג סעף ד: **ל ב מיי פ"ה מהלכות מלכות הלכה יב:** **לא ג מיי פ"ד מהלכות דעות הלכה ז:** **לב ד מיי פ"ב מהל' שבת הלכה א ופ"ב הלכה ו סמך לאוין סה טו"ש"ע א"ח סימן שח סעף יב:**

תורה אור השלם

1 בק"ה יבאן ושמך יחיו עד יום פקדי אמת נאם יי ודעלתיים ודחשבתים אל תקיפום הויה:

מוסף רש"י

ברלשת. מיל, על שם שמתפשט חומרים קרי לכו בולשת, כדמתרגמין וחספ (בשאלות מד) ובלג (ע"ז ע"ז) שמתפשט כל הטמנוים (במובות כז) ונחין (נה) (ג). משתמיט מבינה. לא היה נראה אליו (בבבבות כז). דבעי למיסק לארעא דירשאל. וכן יהודה משה צדק, לשיי הוה משמטי מני (במובות ק"ז). ודורו תחלת ריח וזהמא. כל גופו מבינה זועה מסתח, שריח נבלע בצפרו וצאצוי וזהו יום יעשה מומתם (לעשר פ"ב).

מוסף תוספות

א. לאחוז באמה ולהשתין. ב. במשתין. מוס' נדה יג. ד"ה אמת. ג. משום ניצודות. מוס' ה"ל"ס. ד. אבל לצורך ד"א אסרי. מוס' נדה יג. ד"ה אמת. ה. הסיכה שאחר הרחיצה היא מכנסת תועלת רחיצת החמין לתוך גופו. מוס' ה"ל"ס. ו. אלמא דסיכה אחר הרחיצה היא. מוס' ה"ל"ס. ז. ליטמי תהור חיובתיה מהכא למיד' להחזיר תנן אבל להשתור משחין אפי' שאינה גרופה ואינה קטומה, דהא. רע"ב. ח. ונשתתרו המים עליה בהיתר. מוס' ה"ל"ס. ט. בין מווג מכלי שני ראשון, בין מווג מכלי בכלי גזירה שמא ימווג בכלי ראשון. מוס' ה"ל"ס. י. והמים שבתוכו חמין ביותר. מוס' ה"ל"ס. יא. הלכך אסור למווג היין לתוך המים אפי' שנתנן לתוך הכלי שני, לפי שאף בכל"ש המים חמין ביותר ואיכא למגור אטו כלי"ד. מוס' ה"ל"ס. יב. דטעמא משום מבשל, דגרסי התם י' יוסף בר אבין אמר מפני שעשוי פרקים פרקים ומתיריא שמא נתעקל דבווקן, ומוסיף מים, אלמא חיישין שמא יתן לתוכו מים ומבשילין, והיינו כעין פי' הר"ן פורת שפירש משום חשש בישראל. מוס' ה"ל"ס.